

EDUSKUNNAN
MAA- JA METSÄTALOUSVALIOKUNTA

Helsingissä
6 päivänä marraskuuta 1992
Lausunto n:o 11

Valtiovarainvaliokunnalle

Eduskunta on 29 päivänä syyskuuta 1992 lähettänyt valtiovarainvaliokuntaan valmistele-
vasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 197
laiksi maidon, sianlihan ja viljan vientikustan-
nusmaksusta annetun lain muuttamisesta ja sa-
malla päättänyt, että maa- ja metsätalousvalio-
kunnan on annettava siitä valtiovarainvaliokun-
nalle lausunto.

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina erikois-
tutkija Esko Juvonen maa- ja metsätalousminis-
teriöstä, budjettisihteeri Elina Selinheimo valtio-
varainministeriöstä, johtaja Jouko Siren maati-
lahallituksesta, johtaja Jorma Kallio Valtion
viljavarastosta, osastonjohtaja Markku Suoja-
nen Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitos-
ta, hallituksen sihteeri Tage Ginström Svenska
Lantbruksproducenternas Centralförbundista,
johtaja Antero Leino Elinarviketeollisuusliitos-
ta, järjestösihteeri Erkki Moilanen Suomen Elin-
tarviketöläisten Liitosta, va. piiripäällikkö Vil-
ho Härkönen Kainuun maaseutupiiristä, toimin-
nanjohtaja Jouko Järvinen Valio Oy:stä, johtaja
Seppo Netola Kesko Oy:stä, johtaja Asko Haa-
rasilta Suomen Rehu Oy:stä ja johtaja Anssi
Aapola Raision Yhtymästä. Lisäksi Suomen
Kuluttajaliitto, Lounais-Suomen Osuusteurasta-
mo ja Lihakeskusliitto ovat antaneet kirjallisen
asiantuntijalausunnon.

Hallituksen esitys

Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että mai-
don, sianlihan ja viljan vientikustannusmaksusta
annetun lain voimassaoloaikaa jatketaan koske-
maan vuosia 1993 ja 1994. Maidon vientikustan-
nusmaksua ehdotetaan alennettavaksi 0,8 pen-
nistä 0,4 penniin rasvakymmenykseltä ja sianli-
han vientikustannusmaksua 50 pennistä 30 pen-
niin lihakilolta. Viljan vientikustannusmaksut
säilyisivät ennallaan.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voi-
maan vuoden 1993 alusta. Esitys liittyy vuoden
1993 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu kä-
siteltäväksi sen yhteydessä.

Valiokunnan kannanotot

Esityksen mukaan vientikustannusmaksulain
voimassaoloaikaa jatkettaisiin siten, että se olisi
sama kuin maataloustulolaila eli vuoden 1994
loppuun. Valiokunta pitääkin tärkeänä, että
uuden maataloustulolain valmistelussa pyritään
ratkaisuihin, jotka mahdollistavat entistä pitkä-
jänteisemmän maatalouspolitiikan harjoittami-
sen. Samalla valiokunta kiinnittää jälleen huo-
miota niihin kielteisiin vaikutuksiin, joita mark-
kinoinnismaksuilla on maatalouden tuotanto-
kustannuksiin ja kannattavuuteen. Tehtävien
maatalouspoliittisten ratkaisujen merkitys on
korostunut entisestäänkin, kun valtion osuutta
tuotannon tasapainottamismenoista on jouduttu
supistamaan siten, että uusia tuotannonrajoitta-
missopimuksia voidaan tehdä vain rajoitetusti.

Viljan vientikustannusmaksun määrään esi-
tyksessä ei ehdoteta muutoksia. Tarkoituksena
on, että maksun taso harkitaan uudelleen riittä-
vän luotettavien satoennusteiden valmistuttua.
Valiokunta kiinnittää tässäkin yhteydessä huo-
miota siihen, että viljelijöiden tulee voida omia
tuotantopäätöksiä tehdessään tietää tuotantoon
kohdistuvat maksurasitukset. Valiokunta on tä-
män vuoden talousarvioesityksestä antamassaan
lausunnossa tuonut esiin tarpeen luoda järjes-
telmä, joka tasaisi vuosittaisista satotaserois-
ta johtuvia markkinointikustannusmuutoksia.
Sääolosuhteista johtuva viljasatojen vaihtelu ai-
heuttaa markkinointiongelmia, joita ei voida
poistaa pelkästään tasausvarastoinnin avulla.

Maidon yli tuotanto on viime vuosien tehos-
tettujen tasapainottamistoimien johdosta vähen-

tynyt useita satoja miljoonia litroja. Valiokunta pitääkin myönteisenä, että maidon vientikustannusmaksua voidaan alentaa. Samalla valiokunta kuitenkin viittaa niihin kielteisiin vaikutuksiin, joita tuotannonrajoituksilla on tilojen tuotantorakenteen parantamiseen.

Sianlihantuotannon osalta valiokunta pitää tarpeellisenä selvittää, olisiko tarpeellista luoda tuotantoa rajoittava kiintiöjärjestelmä. Kysymykseen voisivat tulla joko tilakohtaiset eläinkiintiöt tai tilakohtaisiin tuotantomääriin perustuvat kiintiöt. Valittavaa järjestelmää voitaisiin tarvittaessa täydentää tuottajahintojen porrastuksella.

Valiokunta esittääkin valtiovarainvaliokunnan mietinnössä edellyttäväksi, että hallitus selvittää, olisiko sianlihan tuotannon rajoittamiseksi tarpeellista luoda tuotantoa rajoittava kiintiöjärjes-

telmä, ja, mikä olisi tarkoituksenmukaisin kiintiöjärjestelmä.

Valiokunta toteaa, että valtio on supistamassa osuuttaan sianlihan vientivastuusta, joka siten siirtyy yhä enemmän maatalouden kannettavaksi.

Edellä esitetyn perusteella maa- ja metsätalousvaliokunta esittää kunnioittaen,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin muuttamattomana.

Lisäksi valiokunta esittää,

että valtiovarainvaliokunta mietintöönsä laatiessaan muutoin ottaisi huomioon, mitä tässä lausunnossa on esitetty.

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja S.-L. Anttila, varapuheenjohtaja Iivari, jäsenet Järvilahti, Kal-

li, Kohijoki, Koski, Lahikainen, Polvinen, Pulliainen, Rajamäki, Saapunki ja Westerlund sekä varajäsen Laakkonen.

Eriäviä mielipiteitä

I

Hallitus esittää, että maidon, sianlihan ja viljan vientikustannusmaksusta annetun lain voimassaoloaikaa jatketaan koskemaan vuosia 1993—1994. Maatalouden vientikustannusosuutta katetaan mm. vientikustannusmaksuilla. Tämä maataloustulolakiin perustuva maksu on seurausta ylituotantoon johtavasta maataloustulolain rakenteesta. Se on myös maatalouden kannalta epäonnistunut, koska se johtaa vain tuotantokustannusten kasvuun sekä ennalta-arvaamattomuuteen vientikustannusmaksujen tasosta. Tämän vuoksi sosialidemokraatit ovat esittäneet maataloustulolain pikaista avaamista ja puuttumista nimenomaan ylituotantoon johtavaan mekanismiin. Keskeistä tässä on niin kotieläin- kuin maidontuotannon kannalta juuri rehuviljan hinnan pikaaminen alentaminen.

Kun ylituotantoon on pyritty vaikuttamaan kiintiöjärjestelmällä, se ei ole ollut tilojen kehittä-

misedellytyksiä ja rakennekehitystä vahvistavaa. Päinvastoin esimerkiksi maidon tuotanto-kiintiöjärjestelmä on estänyt erityisesti nuorten sukupolvenvaihdoksen tehneiden viljelijöiden tilan kehittämisen ja vaarantanut heidän toimeentulonsa.

Sosialidemokraatit eivät voineet olla hyväksymässä valiokunnan enemmistön näkemystä siitä, että hallituksen tulisi selvittää myönteisessä mielessä sianlihantuotantoon tuotava kiintiöjärjestelmä. Tällainen järjestelmä tulisi yhtä varmasti vaarantamaan nuorten alansa taitavien sianlihantuottajien tilojen kehittämismahdollisuudet. Sianlihan vientikustannusmaksun porrastamisessa sosialidemokraatit olivat valmiita lähettämään hallituksen esityksen pohjalta siten korjattuna, että ylisuurten yli 80 kilon painoluokalle luotaisiin oma korkeampi vientikustannusmaksu 150 penniä kilolta. Tällä toisaalta vaikutetta-

siin sianlihan ylituotantoa hillitsevästi sekä saatasiin koko vientikustannusjärjestelmän ja vientimaksuusuoksien kannalta paras mahdollinen lopputulos.

Sosialidemokraattien ja opposition esittämä näkemys tästä hävisi hallituspuolueiden edustajia vastaan.

Helsingissä 6 päivänä marraskuuta 1992

Kari Rajamäki

Ulpu Iivari

Erja Lahikainen

II

Valiokuntakäsittelyn aikana asiantuntijoita kuultaessa tulimme hyvin vakuuttuneiksi siitä, että ensi vuonna sianlihan ylituotanto saattaa kasvaa toisaalta säätelyn lepsuuden ja toisaalta kulutuksen laskun johdosta. Sianlihan tuottajien edun mukaista on, että lainsäädännöllä ohjataan jo ennakoon tuotantoa lähellä kulutusta olevalle tasolle.

Kun lisäksi valtio on supistamassa osuuttaan sianlihan vientivastuusta, joka näin siirtyy yhä enemmän maatalouden kannettavaksi, on tuo-

tannon tasapainottamiseksi välttämätöntä porastaa vientikustannusmaksua nykyistä voimakkaammin sikojen keskipainoa sääteleväksi. Tämän vuoksi ehdotamme lakiehdotuksen 7 §:ään lisättäväksi säännöksen, jonka mukaan vientikustannusmaksu olisi 150 penniä, jos ruho painaa yli 80 kiloa.

Ehdotamme,

että lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

Laki

maidon, sianlihan ja viljan vientikustannusmaksusta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan maidon, sianlihan ja viljan vientikustannusmaksusta 10 päivänä joulukuuta 1990 annetun lain (1062/90) 9 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on päivänä kuuta 1992 annetussa laissa (/92), sekä

muutetaan 1 §:n 1 momentti, 5 §:n 1 momentti, 7 §:n 1 momentti ja 29 §:n 1 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 1 §:n 1 momentti ja 29 §:n 1 momentti 30 päivänä joulukuuta 1991 annetussa laissa (1668/91) ja 7 §:n 1 momentti 26 päivänä kesäkuuta 1992 annetussa laissa (562/92), seuraavasti:

1 ja 5 §

(Kuten valiokunnan lausunnossa)

7 §

Sianlihan vientikustannusmaksu on kultakin teurastamoliikkeen harjoittajan teurastaman sian lihakilolta 30 penniä, jos ruho painaa enintään 76 kiloa, ja 100 penniä, jos ruho painaa yli 76 kiloa *ja enintään 80 kiloa, ja 150 penniä, jos ruho painaa yli 80 kiloa*. Viimeksi mainitut korotetut maksut eivät kuitenkaan koske emakkoa

eikä karjua. Vientikustannusmaksun perusteena oleva kilomäärä määräytyy ruhopainon perusteella.

29 §

(Kuten valiokunnan lausunnossa)

Voimaantulosäännös

(Kuten valiokunnan lausunnossa)

Helsingissä 6 päivänä marraskuuta 1992

Erkki Pulliainen

Osmo Polvinen

